

14.9.2023

Eduskunta
Liikenne ja viestintävaliokunta

Viite: U 69/2022 vp, UJ 19/2023 vp

Lausunto: Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final)

Teknologiateollisuus sekä Kyberala kiittävät mahdollisuudesta lausua asiasta. Lausunto on Teknologiateollisuuden ja Kyberalan yhteinen.

Teknologiateollisuus ry edustaa yli 1800 jäsenyritystä, jotka tekevät puolet Suomen viennistä ja tutkimus- ja kehitysinvestoinneista ja työllistävät suoraan ja välillisesti neljäsosan suomalaisista.

Finnish Information Security Cluster – Kyberala ry on Teknologiateollisuus ry:n toimialayhdistys ja edustaa Suomessa toimivaa kyber- ja tietoturvallisuusalaa.

Haluamme kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Päästä-päähän-salaustekniikan heikentäminen vaarantaisi kyberturvallisuuden Euroopassa

Euroopan komission esitys asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä tarkoittaisi nykyisessä muodossaan päästä päähän -salaustekniikan (end-to-end-encryption, E2EE) heikentämistä sähköisten viestintäpalveluiden yhteydessä, jotta viranomaiset tai viestintäpalveluiden tarjoajat voivat skannata yksityistä viestiliikennettä. Jos ehdotus hyväksytään nykyisessä muodossaan, se luo ennennäkemättömän, perusoikeuksia loukkaavan valvontamekanismin. Heikosti salattu tieto, tai heikosti suojattu laite päättyy väärin käsiin systemaattisesti. Jo nyt globaali tietoturvaloukkausten kustannus ylittää 10 biljoonaa euroa vuodessa.

Esityksen tavoitteena on estää ja torjua lasten seksuaalista hyväksikäyttöä, joka on tavoitteena erittäin tärkeä ja kannatettava. Komission ehdottama tapa tämän tärkeän tavoitteen saavuttamiseksi olisi kuitenkin erittäin ongelmallinen ja johtaisi ojasta allikkoon.

Päästä päähän-salaus on ihmisten ja yhteiskunnan tietoturvan peruskivi

Päästä päähän -salaus on vahvin olemassa oleva salaustekniikan käytäntö. Se on sisäänrakennettu moniin päivittäisessä elämässämme käyttämiimme viestintäsovelluksiin ja -palveluihin, myös elinkeinoelämän päivittäisiin sovelluksiin. Se on myös keskeinen osa tavallisten ihmisten tietosuojaa verkossa. Päästä päähän -salattujen sovellusten avulla käyttäjien tiedot suojataan käyttäjän omilla salausavaimilla, ja palvelimille lähetetään vain salattu versio käyttäjien tiedoista. Tämän ansiosta palvelun ylläpitäjätäkään eivät pääse käsiksi salattuun käyttäjätietoon.

Päästä päähän -salaus toimii nykyaikaisen digitaalisen infrastruktuurin ja viestinnän perustana. Vahvan päästä päähän -salauksen ylläpitäminen on olennainen perusoikeuksiemme takaamiseksi, kuten oikeuden (aineettomaan) omaisuuteen, yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen sekä sananvapauteen. Inklusiivinen ja kestävä digitaalinen talous rakentuu asianmukaiselle tietosuojan tasolle sekä kyberturvallisuudelle, joka estää rikollisuutta ja suojaa globaaleja arvo- ja toimitusketjujamme laittomalta vaikuttamiselta, vakoilulta, laittomilta tietovuodoilta ja sabotoinnilta.

14.9.2023

Komission esitys tuhoaa tietosuojan

Salaustekniikan heikentäminen ei ole mahdollista ilman tietoturvallisuuden ja tietosuojan vaarantamista. Tämä johtuu siitä, että heikennetty salaustekniikka ei kestäisi pahantahtoisia yrityksiä purkaa sitä, mukaan lukien salauksenpurkutarkoituksiin alun perin jaettujen salausavainten väärinkäyttö.

Salaus on keskeinen tekijä tarjottaessa yksityisiä ja turvallisia viestintäpalveluita, joita käyttäjät, mukaan lukien lapset, tarvitsevat pysyäksään verkossa turvassa. Hyväntahtoisetkin pyrkimykset tarjota laillinen salauspurkuratkaisu päästä päähän -salaustekniikalle heikentäisivät merkittävästi tietoturvahyötyjä, koska ne tekisivät kaikki tällaisten palveluiden käyttäjät haavoittuvammiksi pahantahtoisille hyökkäyksille.

Viranomaisille takaportin luominen elektronisten viestintäpalveluiden yhteydessä tarkoittaisi sitä, että samoja takaportteja voitaisiin käyttää myös muihin valtiollisiin, rikollisiin tai kansainvälisen oikeuden vastaisiin tarkoituksiin. Tämä heikentäisi merkittävästi digitaalista luottamusta ja toisi väistämättä samat mahdollisuudet myös rikollisten saataville. Päästä päähän -salaustekniikan heikentämisestä kärsisivät eniten tavalliset eurooppalaiset ja yritykset, joiden yksityisyyttä loukattaisiin ja jotka menettäisivät pääsyn turvallisiin viestintäpalveluihin. Rikolliset ja muut pahantahtoiset toimijat löytäisivät todennäköisesti muita tapoja kommunikoida salaisesti.

Ehdotuksesta on esitetty oikeudellisia ja perustuslaillisia huolenaiheita monissa yhteyksissä. Valtioneuvosto on aiemman valmistelutyön yhteydessä korostanut, että luonnos asetukseksi ei täytä rajoittamistoimien tiukkaa tarpeellisuuden ja suhteellisuuden vaatimusta (EU:n perusoikeuskirjan mukaisesti) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. EU:n neuvoston oikeudellinen palvelu on huomauttanut samoista ongelmista.

Vahva salaustekniikka on olennainen osa luottamuksen tarjoamista ja ylläpitämistä digitaalisiin palveluihin ja järjestelmiin. Kehittäessään politiikkaa lapsiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi päättäjien ei tulisi pyrkiä heikentämään päästä päähän -salausta, vaan keskittyä siihen, miten lapset voidaan pitää tehokkaasti turvassa säilyttäen muut perusoikeudet. Lopulliseen asetukseen tulisi sisällyttää selkeä kanta, jossa ei vaadita päästä päähän -salaustekniikan heikentämistä. Maailmanlaajuinen ja erityisesti länsimainen suuntaus on salauksen vahvistaminen entisestään nopeasti kehittyvän kvanttiuhan vuoksi. Käytännössä nykyisetkin vahvan salauksen ratkaisut on uudistettava vahvemiksi lähivuosien aikana. Salauksen heikentäminen miltään osin vaarantaisi Euroopan strategisen turvallisuuden.

Teknologiateollisuus ry

Kyberala ry

Matti Mannonen
Johtaja, Uudistuva teollisuusPeter Sund
Toimitusjohtaja

Lisätiedot:

Peter Sund, 050 565 0621
peter.sund@teknologiateollisuus.fiRisto Rajala, 040 5156187
risto.rajala@teknologiateollisuus.fi